

TMMOB
Şehir Plancıları Odası

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI

İZMİR ŞUBESİ

KÜLTÜRPARK

İMAR PLANLARINA İLİŞKİN EK RAPOR

TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu tarafından oluşturulan "Kültürpark Projesi Değerlendirme Raporu" nda belirtilen görüşlerimizin geçerli olduğunu ayrıca İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin sunduğu revizyon projesindeki alan hesaplarından da anlaşılacağı gibi bütünde bir müdahale olduğu için yeni bir plana ihtiyaç olduğu görülmektedir. Bu da yasal bir zorunluluk olan Koruma Amaçlı İmar Planıdır.

1930'lu yıllarda Panayır olarak kullanılan, sonraki yıllarda Enternasyonal Fuar ve İzmir Kültürpark olarak işlevini sürdüren alan, hem İzmir kentinde hem de ülke genelinde tarihsel bir niteliğe sahiptir. Bu alanın tarihsel bellekte simgesel ve kültürel değerinin göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Bu nedenle Kültürpark alanına ilişkin yapılacak projelerin alanın doğal flora ve faunası, tarihsel, kültürel önemini dikkate alarak doğal silueti etkilemeden, alan içerisindeki ağaç dokusunu koruyarak ve bellekteki yerine zarar vermeden yapılması gerekmektedir.

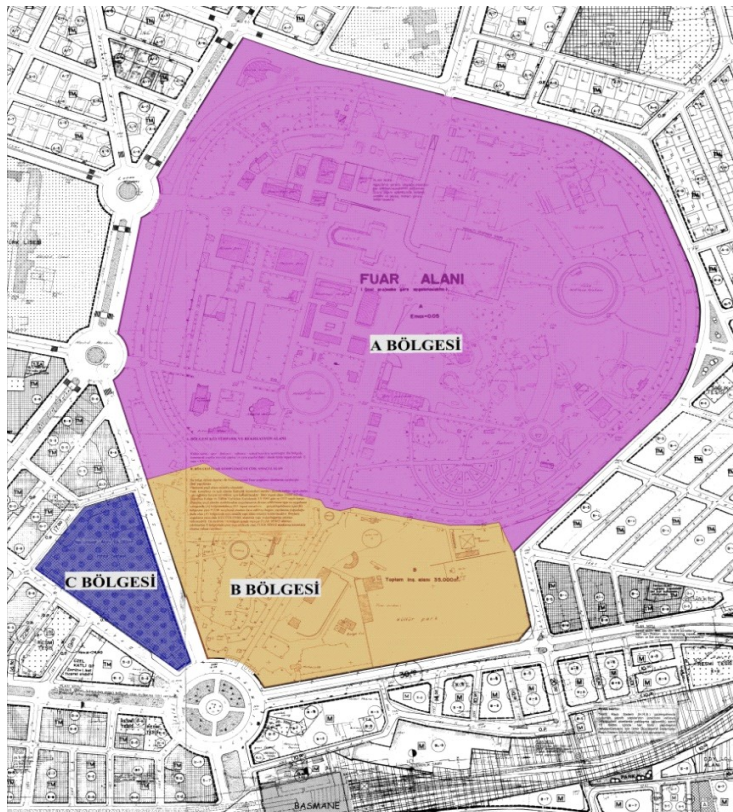
Kültürpark alanına ilişkin hazırlanan avan projeler incelendikten sonra Anayasa'nın 135. Maddesinde tanımlanan; 66 ve 85 sayılı KHK ve 7303 sayılı yasa ile değişik 6235 sayılı TMMOB Yasası uyarınca kamu kurumu niteliğinde bir kuruluş olan Şehir Plancıları Odası olarak meslek alanımızın gerektirdiği bilimsel, teknik ve nesnel ölçütlerde inceleme zorunluluğu doğmuş, bu kapsamda hazırlanan raporlar ilgili kurumlara iletilmiştir. Ancak konuya ilişkin yazılı ve görsel medyada yer alan haberler kapsamında konuyu planlama mevzuatı açısından yeniden ele alma zorunluluğu doğmuştur.

Bu kapsamda konuya ilişkin yapılan incelemede,

1. Kültürpark Alanının ilk olarak 1985 tarihinde Doğal Sit Alanı olarak belirlendiği, farklı tarihteki kurul kararlarından sonra 12.11.1992 tarih ve 4072 sayılı Kurul Kararı ile 2. Derece Doğal Sit+Tarihsel Sit Alanı olarak tescillendiği,
2. Koruma Kurulu'nun 19.04.1990 tarih ve 1851 sayılı kararı ile İzmir Fuarı-Kültürpark Düzenleme ve Mimari Proje Yarışmasının şartnamesinin oluşturulduğu, bu şartnamede alanın A-B-C olarak üçe ayrıldığı, yalnızca A ve B kısımlarının Doğal Sit+Tarihi Sit Alanında kaldığı, A kısmının Emax=0.05 yapılaşma koşullu Kültürpark ve Rekreasyon Alanı, B kısmının max inşaat alanı: 35.000 m2 yapılaşma koşullu Fuar Kompleksi olarak şartnamede belirtmek üzere Kurul tarafından belirlendiği, bahse konu kararda Kültürpark alanında uygulamaya geçilebilmesi için Uygulama İmar Planları ile Mimari Projelerinin Koruma Kurulu tarafından onaylanması gerektiğinin belirtildiği,
3. İzmir Büyükşehir Belediye Meclisince 20.08.1991 tarih ve 05.178 sayılı kararı ile 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliğinin onaylandığı, İzmir-Alsancak Fuar Kültürpark alanına ilişkin 1/1000 ölçekli plan değişikliğinin ise İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığınca 20.05.1992 tarihinde onaylandığı,

4. Koruma Kurulu'nun 29.03.2001 tarih ve 9210 sayılı kararı ile Kültürpark Alanına ilişkin hazırlanan 1/500 ölçekli düzenleme projelerinin uygun bulunduğu,
5. A bölgesinde bulunan 594 araçlık yeraltı otoparkına ait 1/5000 ve 1/1000 ölçekli imar planı değişikliğinin Koruma Kurulu'nun 12.05.2005 tarih ve 514 sayılı kararı ile uygun bulunduğu, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığınca 30.01.2006 tarihinde onaylandığı görülmektedir.

Bütün bu onama süreçlerine ilişkin kurul kararları incelendiğinde 1/5000 ve 1/1000 imar planlarının, koruma amaçlı imar planı niteliğinde olmadığı, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Koruma Amaçlı İmar Planları ve evre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi ve Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait YönetmeliĐin 19. maddesinde yer alan Tarihi Sit ve Doğal Sit Alanları için tanımlanan koruma amaçlı imar planı ekibi ile hazırlanmadığından **yürürlükteki güncel mevzuata göre onaylı imar planları güncelliğini yitirdiği, ayrıca yeni yapılacak koruma amaçlı imar planına uygun olarak 1/500 düzenleme projesinin yeniden yapılması gerektiği tespit edilmiŐtir.**

Yürürlükteki 1/1000 lekli İmar Planı

Büyükşehir Belediyesince yeni hazırlanan revizyon projesi, yürürlükteki 1/1000 ölçekli imar planı kapsamında incelendiğinde ise,

1. Koruma Kurulu'nun 29.03.2001 tarih ve 9210 sayılı kararı ile uygun bulunan 1/500

ölçekli düzenleme projesinin revize edildiği ifade edilen projenin, 2001 onaylı 1/500 ölçekli çevre düzenleme projesini tamamen değiştirdiği görülmektedir.

2. Sergi ve kültür merkezi için 11300m²'lik otopark ile birlikte 15800m²'lik bir bodrum öngörüldüğü, zemin katta ise 11900m²'lik bir alan öngörüldüğü anlaşılmaktadır. 594 araçlık yeraltı otoparkı için 1/5000 ve 1/1000 imar planları hazırlanan ve Koruma Kurulunca uygun bulunan Kültürpark'ta böylesine büyük bir yapının yapılması için imar planı kararı gerekmediğini söylemek büyük bir çelişkidir.
3. Yürürlükteki imar planında A bölgesi ve B bölgesi olarak yapılaşma koşulları belirlenmiş bir alanda, B bölgesinde 35000 m2 olarak sınırlandırılmış bir alanda yeni projede 35300m²'lik bir inşaat öngörülmektedir. Kaldı ki plan notuna göre B bölgesinde ilave inşaat yapılabilmesi için A bölgesinde inşaat alanı azaltılması gerekirken A bölgesindeki 594 araçlık ve 15000m²'lik yeraltı otoparkı hiç hesaba katılmamıştır.
4. Kültürpark alanı yürürlükteki imar planında iki bölge ve bu iki bölgeye ait plan notları ile tanımlanmıştır. A bölgesinde; Kültür, sanat, spor, dinlenme, eğlence ve sosyal tesisler ile ilgili yapılar yapılabileceği belirtilmiştir. B bölgesinde; İhtisas fuarları, enternasyonal fuar sergileme alanlarına ayrıldığı ve ancak bunlarla ilgili yapı yapılabileceği, otel yapılamayacağı belirtilmiştir. Ayrıca fuar hizmetleri süreleri dışında bu fuar yapılarının kültür, spor, dinlenme, eğlence ve sosyal etkinlikler için kullanılacağını belirtilmiştir.
5. B bölgesinde, A bölgesi gibi tercihli kullanım kararı getirilmemiş, tek bir kullanım kararı getirilmiştir. Yapılan ve yapılacak yapılar fuar yapılarıdır. Sadece belirli zamanlar değil sürekli kullanılabilmesi için plan notlarında açıklama yapılmıştır. **Dolayısıyla B bölgesindeki imar planına göre sadece fuar yapıları yapılabilmektedir. Ancak fuar kullanımı Gaziemir serbest bölgede yapılan yeni fuar alanına taşınmış olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla planda belirtilen bu fonksiyon artık geçerliliğini yitirmiştir.**
6. Yeni projede B bölgesinde yapılması düşünülen Sergi ve Kültür merkezi yürürlükteki imar plan notlarına uygun değildir. Yapılabilmesi için tıpkı A bölgesi gibi tercihli kullanım imkanı veren plan notu getirilmesi gerekir.
7. Böyle parçalı bir yaklaşım yerine Kültürpark hem kendi içinde hem de etkileşim alanı çevresiyle bir bütün olarak ele alınmalı, 1/5000 ve 1/1000 koruma amaçlı imar planları hazırlanmalı ve bu planlara uygun 1/500 düzenleme projesi yeniden yapılmalıdır.

Sonuç olarak, Kültürpark alanına ilişkin hazırlanan projenin yukarıda bahsedilen hususlar ile koruma-kullanma ve yoğun kent dokusunun içinde tek kalan kent parkı niteliğinin de dengesi dikkate alınarak, **yürürlükteki mevzuat doğrultusunda 1/5000 ve 1/1000 ölçekli**

Koruma Amaçlı İmar Planlarının ve 1/500 ölçekli düzenleme projesinin yeniden hazırlanması gerekmektedir.

Geçmişin deneyimlerden elde edilen bilgiler kentlerin bellek ve kimliklerinin oluşumunda, toplumsal saygı ve anlayışın tesis edilmesinde önemli rol oynamaktadırlar. Tarihsel alanlar kentler için; hatırlama, anı, bellek, kimlik, buluşma, tarihsel katmanlar, çok kültürlülük vb. kavramların mekânsal karşılığını oluşturmaktadır. Nitekim Avrupa Konseyi'nin 2005 yılında Faro'da imzaya açtığı "Toplum için Kültürel Mirasın Değeri Çerçeve Sözleşmesi"nde bu konunun altı çizilmekte ve tarihsel varlıkların toplumlar için; bir anı, anlayış, kimlik, birlik ve yaratıcılık kaynağı oldukları belirtilmektedir. Doğal ve Tarihi Sit alanı olarak tescil edilen Kültürpark alanı da İzmir kentinin bellek ve kimliğinde önem taşıyan, kentin; anı, yaratıcılık ve birlik alanlarından birisini oluşturmaktadır. Kültürpark alanı İzmir'in ve hatta ülkemizin hem kentleşme ve planlama tarihi açısından, hem de kültürel ve iktisadi tarihi açısından taşıdığı önem düzeyinde tescillenmiştir. Alan üzerindeki Tarihi ve Doğal Sit kararları bölgenin doğal yapısının ve tarihsel mekansal izlerin korunarak sürdürülmesini garanti etme amaçlıdır. Alan aynı zamanda rekreatif ve kültürel nitelikleri çerçevesinde kentte toplumun farklı kesimlerinin karşılaştığı ve buluştuğu bir önemli bir kamusal alandır. Kültürpark alanının sahip olduğu tarihsel, doğal ve kamusal niteliğin korunarak, gelecek kuşaklara aktarılması İzmir için hassasiyetle yaklaşılması gereken bir konudur. Bu bağlamda kentte simgesel ölçekte de değer taşıyan alanın uluslararası normlarda bilimsel koruma yaklaşımlarıyla ele alınması gereklidir. Alan için gerçekleştirilecek olan koruma çalışmalarının toplumun tüm katmanlarını kapsayacak şekilde; geçmişin bilgisinin sürekliliğini garanti edecek, kent belleği ve kimliğinin oluşumuna katkıda bulunacak nitelikte olması önemlidir. Çalışmaların amacına ulaşabilmesi alanın tüm toplumsal sınıf ve katmanlar için erişilebilir, ziyaret edilebilir ve kullanılabilir olmasına bağlıdır. Tüm bu parametrelerin sağlanması doğru bir koruma planlaması süreciyle gerçekleşebilecektir. Nitekim yasal mevzuatımız gereğince de sit alanı olarak tescillenen bölgelerin koruma amaçlı imar planlarının hazırlanması zorunludur. Kültürpark alanında yapılacak her türlü uygulamanın alanın sit niteliğine uygun bilimsel koruma planı kararları doğrultusunda ortaya konulması gereklidir. Aksi halde koruma amaçlı imar planı kararları olmadan yapılacak uygulamaların kentin belleğinde önemli kayıplara yol açma riski taşıdığı unutulmamalıdır.

Kamu yararından ve hukuktan yana çalışmalar gerçekleştiren, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan TMMOB'ye bağlı Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi'nin projeye ilişkin kaygıların ve yasal mevzuata aykırılıkların aktarılması kentimiz için çok önemli olan bu alanı geleceğe sağlıklı taşımamızı sağlayacaktır.